

БРЮПСІС АДРІАТИЧНИЙ

Bryopsis adriatica (J. Agardh) Menegh.

Родина Брюпсієві — Bryopsidaceae.

Природоохоронний статус виду

Вразливий.

Наукове значення

Рідкісний реліктовий вид із ареалом, що зменшується.

Ареал виду та його поширення в Україні

Характеризується середземноморським ареалом, локально зустрічається поблизу чорноморських берегів України та в Середземному морі. Нижньобореальний вид. Відома незначна кількість популяцій. Адм. регіони: Од, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Популяції локальні, невеликі. Чорне море: Філофорне поле Зернова, Каркінітська зато-

ка, Пд. берег Криму. Спостерігається тенденція до скорочення чисельності.

Причини зміни чисельності

Антропогенне навантаження (евтрофування).

Умови місцезростання

На камінні, раковинах молюсків та водоростях із субліторалі, на глибині до 4–10 м.

Загальна біоморфологічна характеристика

Кущики 3–10 см, зелено-жовті, інколи темно-зелені, розгалужені, в обрисах трикутні. Слань представлена центральною розгалуженою трубчастою клітиною та боковими гілками. Головна вісь добре вирі-

няється, вище основи чи на верхівці з численними гілками, що неправильно пірчасто розміщені 1–3 поздовжніми рядами з обох її боків.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється на території ботанічного заказника «Філофорне поле Зернова». Необхідне створення альгорезерватів у межах акваторій, де розвивається вид.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Зинова, 1967; Калугина-Гутник, 1967; Ткаченко, 2004.

Автори: П.М. Царенко, І.І. Маслов
Малюнок: Т.М. Немеровська

КОДІУМ ЧЕРВ'ЯКУВАТИЙ

Codium vermilara (Olivi) Delle Chiaje

Родина Кодієві — Codiaceae.

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Вид-індикатор стану та ступеня евтрофування екосистем, зокрема шельфової зони моря.

Ареал виду та його поширення в Україні

Древньосередземноморський та атлантичний ареал, що відноситься до бореально-тропічної групи. Відома незначна кількість популяцій. Адм. регіони: Од, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинокі. Пн.-зх. р-н Чорного моря, зх. та пд. Крим, р-н Севастополя,

Прикерченський регіон. Спостерігається тенденція до зникнення.

Причини зміни чисельності

Антропогенний вплив (евтрофування водойм), зниження прозорості, зростання інтенсивності обростання епіфітами.

Умови місцезростання

Серед обростань в субліторальній зоні на камінні, скелях, ракушняку на глибині від 5 до 30 м. Формує однотипові та змішані угруповання водоростей. Олігосапробіонт.

Загальна біоморфологічна характеристика

Багаторічник. Рослини до 35–40 см заввишки, прикріплені невеликим базаль-

ним диском, від якого піднімається декілька вертикальних таломів. Слань циліндрична, закономірно чи незакономірно дихотомічно розгалужена. Розмножується статевим шляхом, безстатеве розмноження невідоме.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється у Чорноморському БЗ, ПЗ «Мис Март'яян», заказнику «Бухта Козача», прибережно-аквальному комплексі поблизу мисів Сарич та Фіолент. Слід узяти під охорону райони, де зростає вид; регламентувати промислову діяльність на шельфі.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Зинова, 1967; Калугина-Гутник, 1975; Маслов і др., 1998.

Автори: Н.А. Мільчакова, П.М. Царенко

Фото: І.І. Маслов

ЕНТЕРОМОРФА АЗОВСЬКА

Enteromorpha maeotica Proschk.–Lavr.

Родина Ульвові — Ulvaceae.

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення
Вид з ареалом, що зменшується.

Ареал виду та його поширення в Україні
Характеризується азово-чорноморським ареалом, трапляється біля узбережжя Росії та України. Регіональний ендемік. Адм. регіони: Од, Хс, Зп, Кр.

Чисельність та структура популяцій
Популяції локальні, невеликі. Каркінітська затока та Одеське узбережжя, Молочний та Утлюкський лимани, Бердянська коса, «Лебедині о-ви», Сиваш, Пд. берег Криму. Спостерігається тенденція до скорочення чисельності.

Причини зміни чисельності
Антропогенне навантаження (евтрофування).

Умови місцезростання
На камінні, раковинах молюсків в субліторальній та псевдоліторальній зоні морів, зрідка в опріснених водах.

Загальна біоморфологічна характеристика
Слань світло-зелена міхуро- до витягнуто- яйцеподібної чи еліпсоїдної форми, на короткій ніжці, яка злегка розширюється в підшву, та з отвором на верхівці, 2–20 см заввишки, 0,5–0,8 см завширшки. Клітини розташовані безладно, багатокутні, з заокругленими кутами, висота більша за ширину

в 1,3–2 рази, 13–23 мкм завширшки, 12–38 мкм завдовжки. Хлоропласт з 2–7 піреноїдами.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони
Охороняється в ПЗ «Мис Мартьян» та Кримському («Лебедині о-ви»). Необхідне створення альгорезерватів у межах районів, де розвивається вид.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

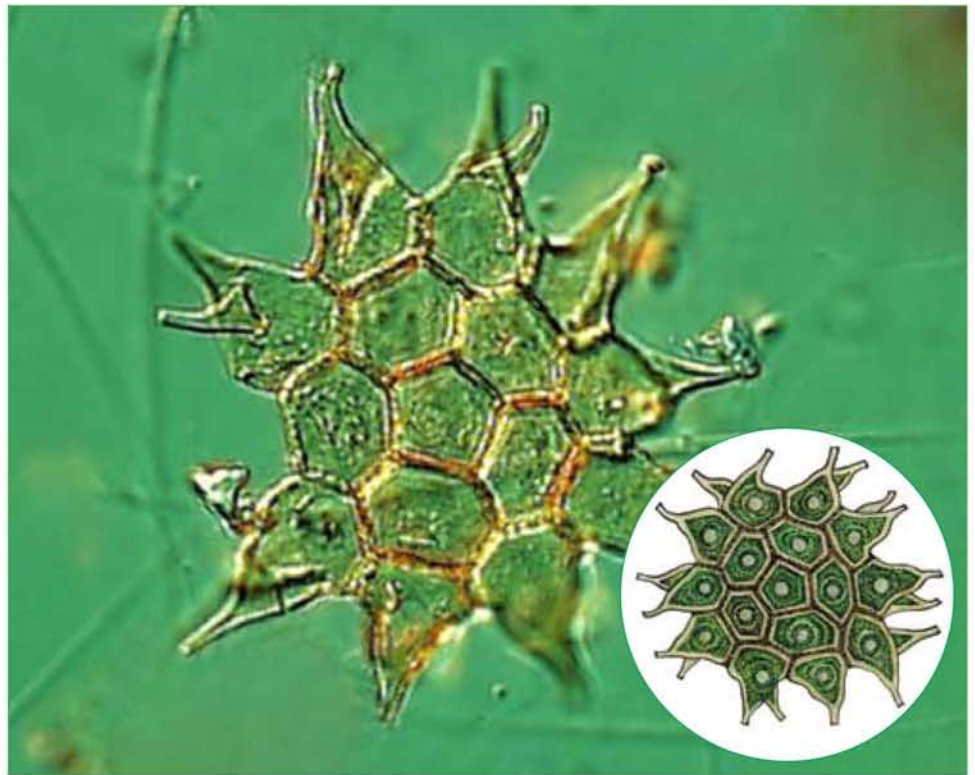

Основні джерела інформації
Виноградова, 1974; Зинова, 1967; Калугина-Гутник, 1975; Прошкина-Лавренко, 1945.

Автори: П.М. Царенко, І.І. Маслов
Фото: І.І. Маслов, П.М. Царенко

ПЕДІАСТРУМ КАВРАЙСЬКОГО

Pediastrum kawraiskyi Schmidle

Родина Гідродікцієві — Hydrodictyaceae.

Природоохоронний статус виду

Вразливий.

Наукове значення

Реліктовий рідкісний зникаючий вид.

Ареал виду та його поширення в Україні

Євро-пн.-американський ареал виду, з приуроченістю нинішнього поширення в озерах, зрідка ставках, заплавах річок та болотах Центральної та Пн. Європи (Велика Британія, Німеччина, Польща, Росія, Словаччина, Україна, Чехія, Швеція) і Пн. Америки (США). Характеризується диз'юнктивним зх.-полісько-карпатським ареалом поширення (окремі знахідки відомі в центральному та сх. регіонах України). Адм. регіони: Вл, Жт, Зк, Чк, Хр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється зрідка; спостерігається тенденція до зникнення та звуження ареалу поширення.

Причини зміни чисельності

Антропогенне забруднення водойм, зміна екологічних факторів.

Умови місцезростання

Планктон, бентос та перифітон озер, ставків, річок та заплавних водойм і боліт.

Загальна біоморфологічна характеристика

Ценобії 45–190 мкм в діаметрі, суцільні, рідше здрібними отворами, інколи злегка перфоровані, 8–32-клітинні. Клітини 22–51x15–30 мкм,

від конусоподібно-заокруглених до багатокутних, які повністю зрослися між собою: зовнішні — з 2 конусоподібними чи пальцеподібними відростками, які виходять із спільної основи, та довгими тонкими придатками, розміщеними не в площині ценобію (над ним чи під ним), внутрішні — округло-багатокутні. Оболонка клітин коричнювата, товста, бородавчаста.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Шацькому НПП. Необхідне створення альгорезерватів у межах місцезростань виду.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Коршиков, 1953; Масюк, 1958; Мошкова, Водоп'ян, 1975; Царенко, 1990; Szabados, 1949.

Автор: П.М. Царенко
Фото: П.М. Царенко

ЕВАСТРОПСІС РІХТЕРА

Euastropsis richteri (Schmidle) Lagerh.

Родина Гідродікцієві — Hydrodictyaceae.

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення

Рідкісний реліктовий вид із ареалом, що зменшується.

Ареал виду та його поширення в Україні

Характеризується бореально-монтанним ареалом, трапляється у прісних водоймах (заболочених ділянках чи болотах) Європи (Велика Британія, Македонія, Німеччина, Україна, Швеція, Швейцарія, Фінляндія), Азії (Непал, Росія) та Америки (Канада, США). Характеризується диз'юнктивним поліським ареалом поширення з незначною кількістю популяцій. Адм. регіони: Вл, Жт, Кв, Чн, См.

Чисельність та структура популяцій

Популяції локальні, невеликі. Оз. Острівське, окол. с. Острів'я та ставки, окол. с. Пища Шацького р-ну Волинської обл.; р. Дельна, окол. с. Привар Овруцького р-ну Житомир-

ської обл.; р. Ілля, окол. с. Іллінці Чорнобильського р-ну Київської обл.; болото, окол. м. Шостка Сумської обл.; болото, окол. с. Комарівка Борзнянського р-ну Чернігівської обл. Спостерігається тенденція до скорочення чисельності.

Причини зміни чисельності

Антропогенне навантаження (евтрофування та осушення).

Умови місцезростання

В товщі води, бентосі та перифітоні стоячих прісних водойм та річок.

Загальна біоморфологічна характеристика

Ценобії плоскі, двоклітинні, 12–40 мкм зав-

довжки, 6–25 мкм завширшки. Клітини трапецієподібні до трьохгранних, сплюснені, з виразною вирізкою на зовнішніх сторонах, з'єднуються одна з одною широкою рівною основою, 6–20 мкм завдовжки, 6–25 мкм завширшки. Розмножується зооспорами, які звільняються із материнської клітини в слизовому пухирі при ослизненні оболонки.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Не охороняється. Необхідне створення альгорезерватів у межах районів, де розвивається вид.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Коршиков, 1953; Масюк, 1958; Царенко, 1990.

Автор: П. М. Царенко
Малюнок: Т.М. Немеровська

